

<http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit32-00-010>

DOI: 10.30890/2567-5273.2024-32-00-010

УДК 378.013:174.7]:[378.016:159.9](045)

**ISSUES OF THE CULTURE OF OBSERVING ACADEMIC BENEVOLENCE
DURING THE TEACHING OF PSYCHOLOGICAL DISCIPLINES
ПИТАННЯ КУЛЬТУРИ ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

Polishchuk O. R. / Поліщук О. Р.

PhD (Doctor of Philosophy), Department of Psychology / доктор філософії, старший викладач
ORCID: 0000-0003-4617-8245

*Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,
Uman, Sadova, 28, 20308*

*Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
м. Умань, вул. Садова, 28, 20308*

Анотація. У статті розглядається питання культури дотримання академічної доброчесності під час викладання психологічних дисциплін. Було розглянуто різноманітні аспекти культури академічної доброчесності, зокрема вказуючи на важливість її збереження в процесі викладання. Проаналізовано принципи, особливості, окремі питання, що впливають на культуру дотримання доброчесності в академічному середовищі та надано рекомендації для вдосконалення цього аспекту в педагогічній діяльності. Здійснено аналіз впливу культури доброчесності на освітній процес та розвиток здобувачів вищої освіти, а також пропонуються конкретні стратегії та підходи до її зміцнення серед академічної спільноти. Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів та науково-педагогічних працівників, які цікавляться питаннями викладання психологічних навчальних дисциплін та підвищення якості навчання.

Ключові слова: академічна доброчесність, культура дотримання, викладання, психологічні дисципліни, вища освіта, етичні правила.

Вступ.

Складовою модернізації вищої освіти в Україні є формування політики забезпечення академічної доброчесності в університетському середовищі. Про це свідчить низка положень, зокрема Закон України «Про вищу освіту» (2014 р.), Закон України «Про освіту» (2017 р.), Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» (2016 р.), «Етичний кодекс ученого України» тощо.

Заклади вищої освіти в Україні проводять системну та комплексну роботу щодо підвищення якості освітнього та наукового процесів та отримання авторитету серед роботодавців. Якість залежить від багатьох факторів, проте лівова частка успіху залежить від того, як доброчесно ставляться всі учасники освітнього процесу до своїх обов'язків [4].

Для успішної імплементації принципів академічної доброчесності недостатньо проводити заходи лише на рівні кожної окремої установи. Робота має бути системною на рівні країни в цілому. Необхідно виявити та усунути причини та фактори, які сприяють збільшенню кількості випадків недоброчесних практик.

Зауважимо, що академічна доброчесність стосується не лише якості освіти – вона безпосередньо впливає на те, яких громадян система вищої освіти виховує в країні, які цінності закладаються під час навчання у ЗВО та яким є

«секрет успіху» в суспільстві. Це може бути як важка і наполеглива праця, яка допомагає досягти успіхів як окремій людині, так і країні в цілому, або ж це обман, шахрайство та сумнівна спритність, які потім стають нормами суспільних відносин і тягнуть країну донизу.

Молоді представники наукового середовища, молоді вчені мають бути авангардом впровадження етичних ідеалів та моральних стандартів в українському освітньому та науковому просторі. Оскільки, саме на молодих учених покладається надія щодо утвердження і поширення високих етичних і моральних ідеалів та належних стандартів академічної доброчесності і у процесі здійснення наукової діяльності, і у процесі навчання й виховання майбутніх поколінь та сьогоднішніх молодих людей як справжніх громадян своєї держави [1].

Аналіз наукових досліджень дозволив виокремити основні види порушень академічної доброчесності в освітній діяльності, а саме: плагіат (подолання результатів досліджень інших осіб як власних здобутків без посилань на їх першоджерела), самоплагіат (оприлюднення раніше опублікованих праць автора як нових), фабрикація (неправдиве зазначення результатів), фальсифікація (навмисна заміна існуючих фактів); академічне шахрайство (списування; використання заборонених допоміжних або технічних засобів під час складання іспитів, заліків; придбання академічних текстів; внесення до списку колективної діяльності переліку авторів, які не брали участі у створенні наукового продукту та ін.), необ'єктивне оцінювання (свідоме заниження оцінки з метою отримання вигоди) та академічне хабарництво (написання на замовлення та продаж наукової продукції), службова недбалість (невиконання своїх обов'язків), зловживання впливом та ін. Також, можемо виокремити наступні засоби плагіату, які використовуються найчастіше: застосування прихованих символів, надмірне внесення латиниці замість звичайних літер, некоректне запозичення цитат без посилання на першоджерела, двомовний переклад, неоднорідність стилю загального тексту та ін.

Отже, питання академічної доброчесності сьогодні має дуже велике значення в освітньому процесі. Кожен, хто має відношення до освітнього закладу, повинен пам'ятати про моральні норми та доброчесність.

Основний текст.

Академічна доброчесність є основоположним принципом будь-якої наукової та освітньої діяльності. Вона ґрунтується на чесності, справедливості. Повазі до інтелектуальної власності інших людей та відповідальності за свої дії. Дотримання принципів академічної доброчесності є особливо важливим під час викладання психологічних дисциплін, адже психологія – це наука про людську поведінку, і будь-які порушення академічної доброчесності можуть мати серйозні наслідки.

До основних принципів академічної доброчесності належать:

- 1) Чесність – це означає, що здобувачі освіти повинні самостійно виконувати всі завдання та не використовувати плагіат.
- 2) Справедливість – означає, що всі здобувачі освіти повинні мати рівні можливості для навчання та оцінювання.

- 3) Повага до інтелектуальної власності – йде мова про те, що здобувачі освіти повинні поважати авторські права інших людей та не використовувати їхні ідеї без посилань.
- 4) Відповідальність за свої дії – здобувачі освіти повинні нести відповідальність за свої дії та бути готовими відповісти за будь-які порушення академічної доброчесності [2].

Під час викладання психологічних дисциплін важливо звертати увагу на такі особливості дотримання академічної доброчесності:

Плагіат. Питання плагіату є особливо актуальним для психології, адже в цій науці використовується багато запозичень з інших дисциплін.

Фабрикація даних. Фабрикація даних – це серйозне порушення академічної доброчесності, яке може мати серйозні наслідки для наукових досліджень.

Обман. Обман під час тестування або інших форм оцінювання також є порушенням академічної доброчесності.

Існує ряд викликів, з якими стикаються викладачі та здобувачі освіти при дотриманні академічної доброчесності:

Незнання. Деякі здобувачі можуть не знати про принципи академічної доброчесності або не розуміти їх важливості.

Відсутність чітких правил. У деяких закладах освіти можуть бути відсутні чіткі правила щодо питань академічної доброчесності.

Недостатня увага з боку викладачів. Деякі викладачі можуть не звертати достатньої уваги на питання академічної доброчесності.

Для вирішення проблем, пов'язаних з дотриманням академічної доброчесності, необхідно:

Розробити чіткі правила. У всіх закладах освіти повинні бути розроблені чіткі правила щодо академічної доброчесності.

Проводити інформаційну просвіту. Слід проводити інформаційні кампанії серед здобувачів та викладачів щодо принципів академічної доброчесності.

Створити атмосферу довіри. Викладачі повинні створити атмосферу довіри, аби не виникало страху серед студентства звернутися за допомогою.

Ми переконані, що культура дотримання академічної доброчесності викладання психологічних дисциплін є важливою для забезпечення якісної освіти та розвитку науки. Пропонуємо розглянути деякі питання, які можуть виникати в цьому контексті. Ці питання спрямовані на те, щоб врахувати важливі аспекти, які пов'язані з культурою дотримання академічної доброчесності під час викладання психологічних дисциплін [3].

1. Правдивість та об'єктивність. Як викладач, як Ви гарантуєте, що Ваше викладання базується на достовірних та об'єктивних даних? Як Ви уникаєте приховування важливої інформації або чималих зусиль зробити матеріал цікавішим?

2. Використання джерел. Як Ви дотримуетесь правил цитування та використання джерел у Вашому викладанні? Як Ви попереджуєте плагіат серед своїх студентів?

3. Етика дослідження. Як Ви вирішуєте етичні питання у викладанні психологічних дисциплін, особливо тих, які пов'язані з дослідницькою

діяльністю? Як Ви стимулюєте студентів до дотримання етичних стандартів?

4. Уникання дискримінації та стереотипів. Як Ви вберігаєте від стереотипів та дискримінації у викладанні психології? Як Ви стимулюєте розуміння та повагу до різних культур та індивідуальних різниць?

5. Залучення студентів. Як Ви сприяєте активному залученню студентів до вивчення та розуміння психологічних концепцій? Як Ви підтримуєте розвиток критичного мислення серед своїх студентів?

6. Взаємодія зі спільнотою. Як Ви взаємодієте зі студентами щодо Вашого підходу до викладання та оцінювання? Як Ви стимулюєте відкритий обмін думками та поглядами?

7. Прозорість та відкритість. Як Ви взаємодієте зі студентами щодо Вашого підходу до викладання та оцінювання? Як Ви стимулюєте відкритий обмін думками та поглядами?

Висновки

Підсумовуючи вищезазначене зауважимо, дослідження підкреслило важливість академічної доброчесності в освітньому процесі, особливо в контексті викладання психологічних дисциплін. Розглянуті різноманітні аспекти культури академічної доброчесності, вказано на їх важливість для збереження етичних стандартів в освітньому середовищі. Проаналізовано вплив культури доброчесності на якість освітнього процесу та розвиток студентів, що надає нові підходи до його оптимізації. Надано рекомендації для підвищення культури дотримання академічної доброчесності у закладах вищої освіти, зокрема конкретні стратегії та підходи.

Література.

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: колективна монографія / Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

2. До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності. URL: <http://surl.li/bvhvg> (дата звернення 24.02.2024).

3. Доценко І. О. Академічна доброчесність у системі забезпечення якості вищої освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2022. №32. С. 31–42.

4. Закон України «Про освіту». Стаття 42. «Академічна доброчесність». URL: <http://surl.li/dstdm> (дата звернення 24.02.2024).

References.

1. Sorokinoi, N. H., Artiukhova, A. Ye., Dehtiarovoi, I. O. (2017). *Akademichna dobrochesnist: problemy dotrymanna ta priorytety poshyrennia sered molodykh vchenykh* [Academic Integrity: Compliance Challenges and Dissemination Priorities Among Young Scholars]. Dnipro: DRIDU NADU [in Ukrainian].

2. Do pytannia unyknennia problem i pomylok u praktykakh zabezpechennia akademichnoi dobrochesnosti [To the issue of avoiding problems and errors in the practices of ensuring academic integrity]. URL: <http://surl.li/bvhvg> [in Ukrainian].

3. Dotsenko, I. O. (2022). *Akademichna dobrochesnist u systemi zabezpechennia yakosti vyshchoi osvity* [Academic integrity in the system of quality assurance of higher education]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka – Pedagogical education: theory and practice*, 32, 31–42 [in Ukrainian].

4. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». Stattia 42. «Akademichna dobrochesnist» [Law of Ukraine «On Education». Article 42. «Academic integrity»]. URL: <http://surl.li/dstdm> [in Ukrainian].

Abstract. *The article addresses the issue of adherence to academic integrity culture in the teaching of psychological disciplines. Various aspects of academic integrity culture are examined, emphasizing its importance in the teaching process. Principles, features, and specific issues influencing the culture of integrity in the academic environment are analyzed, and recommendations are provided to enhance this aspect in pedagogical activities. The impact of integrity culture on the educational process and the development of higher education seekers is discussed, along with specific strategies and approaches to strengthen it within the academic community. The research findings may be valuable for educators and academic professionals interested in the teaching of psychological disciplines and improving the quality of education.*

Key words: *academic integrity, adherence culture, teaching, psychological disciplines, higher education, ethical rules.*